

Zjazd Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych w Itzehoe

Sławomir Pietrzak

AR w Lublinie

Światowa Federacja Hodowli Koni Sportowych (WBFSH) jest stowarzyszeniem wpisanym do Rejestru Handlowego, prowadzonego przez Izbę Handlu i Przemysłu w Utrechcie (Holandia), 22 maja 1995 roku. Posiada swoją siedzibę prawną w Huis ter Heide przy Urzędzie Królewskiej Holenderskiej Księgi Stadnej Koni Gorącokrwistych (KWPN). Celem działania WBFSH jest propagowanie rozwoju hodowli koni sportowych na całym świecie, koordynowanie współpracy między członkowskimi księgami stadnymi w ramach hodowli koni tego typu, reprezentowanie wspólnych interesów wobec odpowiednich organizacji międzynarodowych: rolniczych, hodowlanych i jeździeckich oraz wobec Unii Europejskiej. Działalność promocyjna tej organizacji zmierza do pełnej integracji sportu jeździeckiego i hodowli, m.in. poprzez organizację Mistrzostw Młodych Koni w dyscyplinach olimpijskich, reklamę członkowskich ksiąg stadnych i indywidualnych hodowców.

Zgodnie z przyjętym statutem WBFSH ma patrona, członków (członkostwo jest otwarte dla ksiąg stadnych) i członków wspomagających. Aktualnie patronem WBFSH jest księżniczka Danii – Benedykta, prezesem – Jan Pedersen (Dania), wiceprezesami: Rik van Miert (Belgia), Jacques Bastin Lavauzelle (Francja), Breido Graf zu Rantzau (Niemcy), Jim Flanagan (Irlandia), Theo van den Broek (Holandia). Dotychczas członkami Federacji były 43 organizacje, które wydają księgi stadne i wnoszą opłaty członkowskie (tab. 1) stosownie do liczby opisywanych rocznie źrebiąt (min. 1000 Euro – do 1000 sztuk, powyżej 1000 sztuk – 1 Euro za każde źrebie).

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 1, absolutnym potentatem w zakresie liczby rejestrowanych rocznie źrebiąt (około 25 000) są Niemcy z 16 związkami krajowymi, które przystąpiły do WBFSH. Na drugim miejscu plasuje się Holandia, która wydaje dwie księgi koni gorącokrwistych i rejestruje łącznie około 12 000 źrebiąt, na trzecim zaś Francja, która zgłosiła księgi koni selle francais – 8650 źrebiąt i angloarabskich – 1650 źrebiąt. Podczas obrad w Itzehoe w dniach 31 X-1 XI 2000 r. Walne Zgromadzenie Federacji przyjęło nowych członków: Caballo de Deporte Espanol (Hiszpania), The British Warmblood Society (Wielka Brytania), Hungarian Sport Horse Breeders Association (Węgry) oraz członków wspomagających: The Scottish Dutch Warmblood Association (Szkocja), The Holsteiner Association of Australia (Australia), American Warmblood Society (USA). W charakterze zaproszonych gości w obradach uczestniczyli przedstawiciele Czech, Litwy i Polski.

W pierwszej części obrad Xavier Guibert z Francji poinformował zebranych o stanie prac nad konstrukcją uniwersalnego

przyżyciowego numeru konia (UELN). Pomysłowi utworzenia takiego symbolu przyświecała idea, aby w związku z międzynarodowym obrotem końmi i nasieniem ogierów każdy koń na świecie mógł być identyfikowany poprzez jeden zuniifikowany przyżyciowy numer. W rezultacie negocjacji z takimi organizacjami jak: Międzynarodowy Komitet Ksiąg Stadnych (ISBC), Światowa Organizacja Hodowli Koni Arabskich (WAHO), Europejski Związek Kłusaków (UET), Międzynarodowa Federacja Jeździecka (FEI) zaproponowano, żeby wymieniony numer składał się z 15 elementów literowo-cyfrowych, utworzonych z 2 segmentów. Pierwszy segment zbudowany z 6 znaków określałby kraj i organizację, która po raz pierwszy zarejestrowała konia. Drugi natomiast, w skład którego wchodziłoby 9 liter bądź cyfr, byłby oryginalnym numerem rejestracyjnym w danej księdze stadnej. Symbol kraju pochodzenia danego konia, złożony z trzech znaków, jest oparty na międzynarodowym systemie oznaczeń ISO-3166. Dla przykładu UELN niemieckiego konia lub pony zarejestrowanego przez Rheinisches Pferdestammbuch będzie następujący: 276443123456789, w którym 276 = kod ISO-3166 dla Niemiec, 443 = kod Rheinisches Pferdestammbuch, 123456789 = numer rejestracyjny konia w bazie danych Rheinische Pferdestammbuch.

W księgach stadnych koni pełnej krwi angielskiej będących członkami ISBC obowiązują międzynarodowe kody tych ksiąg, np. OGB – księga brytyjska, OFR – księga francuska itd. Wydaje się, że wprowadzenie tak zuniifikowanego numeru pozwoli na wiarygodną identyfikację koni, bez względu na miejsce ich przebywania, ułatwi międzynarodową wymianę danych, ustalanie rankingów hodowlanych i sportowych, jak również ograniczy fałszerstwa w obrocie końmi.

W dalszej części obrad prof. dr Erich Bruns z Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt w Getyndze poinformował o pracach międzynarodowego zespołu ekspertów utworzonego w 1998 roku, w skład którego wchodzi przedstawiciele EAAP (Europejska Federacja Zootechniczna), WBFSH oraz ICAR (Międzynarodowy Komitet Oceny Użytkowości Zwierząt). Celem działania tego zespołu jest realizacja programu „Interstallion”, dotyczącego testowania i oceny koni sportowych, szacowania wartości hodowlanej ogierów oraz możliwości porównywania wartości genetycznej reproduktorów z różnych krajów. Dotychczas zgromadzono wiele danych dotyczących hodowli koni sportowych w poszczególnych krajach, które mogą być interesujące dla polskiego czytelnika. Dotyczą one niektórych krajów europejskich oraz największych związków rasowych w Niemczech.

W zakresie liczby ogierów wykorzystywanych w hodowli koni sportowych wyraźnie dominują Niemcy (ok. 1700 ogierów w 6 największych związkach rasowych), obserwuje się także tendencję rosnącą w stosunku do 1993 roku, podobnie jak w Norwegii i Finlandii, gdzie analogiczne wartości w stosunku do Niemiec są jednak znikome (odpowiednio 30 i 40 sztuk). Holandia i Irlandia, wysoko plasujące się w światowych rankingach hodowców koni sportowych, używają odpowiednio około 350 i 450 ogierów, z tendencją malejącą w ciągu ostatnich pięciu lat, wynikającą prawdopodobnie z zaostżenia kryteriów selekcyjnych.

Dla porównania wyłącznie ilościowego, stan szlachetnych ogierów wpisanych do ksiąg głównych w Polsce w 1999 roku

wynosił 2245, w tym 695 szlachetnych półkrwi, 619 wielkopolskich, 428 małopolskich, 371 śląskich, 68 pełnej krwi angielskiej i 64 czystej krwi arabskiej.

Liczba użytkowanych rozplodowo klaczy w wymienionych związkach niemieckich przekracza 50 tysięcy, wykazując generalnie tendencję rosnącą, przy czym zdecydowanie największa jest w związku hanowerskim (ok. 19 tys.). Holandia dysponuje ponad 14 tys. klaczy, a Irlandia około 7 tys.

W Polsce według stanu z 1999 roku w księgach głównych klaczy szlachetnych figuruje 10 753 sztuk, w tym 4427 wielkopolskich, 2628 szlachetnych półkrwi, 2413 małopolskich i 1285 śląskich.

W związkach niemieckich (hanowerski, oldenburski i holsztyński) około 80% klaczy unasienianych jest sztucznie. W Finlandii klacze kryte są wyłącznie poprzez inseminowanie nasieniem świeżym bądź mrożonym.

W badaniach prowadzonych w Katedrze Hodowli i Użytkowania Koni AR w Lublinie ustalono, że w latach 1997-1999 unasieniono w Polsce około 830 klaczy, co w porównaniu z krajami o wysokim poziomie hodowli koni wierzchowych stanowi niski odsetek. Stwierdzono równocześnie tendencję wzrostową liczby unasienionych klaczy w kolejnych badanych latach, jak również ośrodków stosujących tę formę rozrodu, co pozytywnie świadczy o prowadzonej polityce hodowlanej w tym zakresie.

Liczba zarejestrowanych źrebiąt w 1998 roku w sektorze produkcji koni sportowych w stosunku do 1993 roku wykazywała generalnie tendencję malejącą, z wyjątkiem Finlandii i Norwegii, gdzie populacje koni sportowych są jednak niewielkie. W związkach niemieckich zauważa się podobną sytuację, chociaż w związku oldenburskim liczba zarejestrowanych źrebiąt wzrosła.

W Polsce w 1999 roku opisano 4617 szlachetnych źrebiąt, w tym 2501 szlachetnych półkrwi, 1028 wielkopolskich, 697 małopolskich, 391 śląskich.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 2, liczba importowanych ogierów z innych krajów bądź pochodzących z innych ksiąg stadnych jest stosunkowo niewielka, z wyjątkiem Norwegii (80%) i Finlandii (ok. 22%). W związkach niemieckich najwięcej ogierów importują Badenia-Wirtembergia (ok. 9%) i Bawaria (ok. 8%).

Jakkolwiek w ostatnich latach można odnotować w Polsce import ogierów głównie z Niemiec i Holandii, to jednak w ogólnej liczbie reproduktorów stanowi on znikomy procent.

W hodowli koni sportowych podstawowe znaczenie mają takie kryteria selekcyjne, jak: skoczność, ujeżdżenie czy chody podstawowe. Z danych prezento-

wanych przez profesora Brunsza wynika, że w Irlandii większą wagę przywiązuje się do jakości chodów niż do skoczności i ujeżdżenia. W Holandii na pierwszym miejscu stawia się ujeżdżenie, następnie chody i skoczność. W Wielkiej Brytanii zaś oraz w Związku Hanowerskim wymienione trzy cechy mają identyczną wagę. W zakresie takich kryteriów jak płodność, zdrowie, interier i pokrój podobną wagę przykładają się w szeregu omawianych państw i związków, z wyjątkiem Irlandii, Badenii-Wirtembergii i Związku Trakeńskiego, gdzie nieco mniejszą uwagę zwraca się na płodność i zdrowie w porównaniu z oceną interieru i pokroju. W większości krajów tworzy się specjalne programy hodowlane ukierunkowane na określoną dyscyplinę jeździectwa (np. w Związku Holsztyńskim przykładają się większą wagę do rozwijania możliwości skokowych koni aniżeli ujeżdżeniowych).

Liczba młodych koni poddawanych corocznie stacjonarnemu treningowi i próbom dzielności jest największa w Niemczech i dotyczy nie tylko ogierów, lecz także klaczy (tab. 3). Podobnie dużą wagę do tego typu oceny przywiązują hodowcy holenderscy, natomiast w Finlandii, Norwegii i Belgii nie przeprowadza się stacjonarnej oceny młodych koni. Okres

Tabela 1
Zestawienie członków Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH)

Nazwa księgi stadnej/związku	Skrót	Kraj	Liczba rejestrowanych źrebiąt
Studbook Francais du Cheval Anglo Arabe	AA	Francja	1650
Anglo European Studbook	AES	W. Brytania	do 1000
Caballos Pura Raca Espagnole	ANCCE	Hiszpania	do 1000
Studbook APH	APH	Austria	do 1000
Australian Warmblood Horse	AWHA	Australia	do 1000
American Warmblood Registry	AWR	USA	do 1000
Belgisch Warmbloedpaard vzw	BWP	Belgia	3013
Criadores de Caballos Deportivos AC	CCDM	Meksyk	do 1000
Schweizerischer Pferdezuchtverband	CH	Szwajcaria	1240
Canadian Sport Horse Association	CSHA	Kanada	do 1000
Canadian WB Horse Breeders Association	CWHBA	Kanada	do 1000
Danish Warmblood Society	DWB	Dania	2654
European Warmblood Society of South Africa	EWSA	Rep. Płd. Afryki	do 1000
Federation des Stud-books Luxembourgeois	FSL	Luksemburg	do 1000
Finnish Warmblood	FWB	Finlandia	do 1000
Irish Sport Horse	ISH	Irlandia	4470
Kaninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland	KWPN	Holandia	10 819
Nederlands Rijpaarden en Pony Stamboek	NRPS	Holandia	do 1000
Norwegian Warmblood Association	NWB	Norwegia	do 1000
The New Zealand Sport Horse Promotion Board	NZSH	Nowa Zelandia	do 1000
Le Cheval de Sport Belge	sBs	Belgia	do 1000
Studbook Francais du Cheval Selle Francais	SF	Francja	8650
Sport Horse Breeding in GBR	SHBGB	W. Brytania	do 1000
Swedish Warmblood Association	SWB	Szwecja	2930
Studbook Zangersheide	ZANG	Belgia	1597
Związki rasowe w Niemczech:		Niemcy	25 000
Pferdezuchtverband Baden-Württemberg, eV	BAD-Wü		do 1000
Landesverband Bayerischer Pferdezüchter eV	BAVAR		do 1000
Landesverband Berliner-Brandenburger Pferdezüchter eV	BRAND		do 1000
Verband Hannoverscher Pferdezüchter eV	HANN		6900
Verband Hessischer Pferdezüchter eV	HESS		do 1000
Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes eV	HOLST		3100
Verband der Pferdezüchter Mecklenburg-Vorpommern	MECKL		do 1000
Verband der Züchter Oldenburger Pferdes eV	OLDBG		4200
Rheinisches Pferdestammbuch eV	RHEIN		do 1000
Pferdezuchtverband Sachsen-Anhalt eV	SA		do 1000
Pferdezuchtverband Sachsen eV	SACHS		do 1000
Verband der Thüringen Pferdezüchter eV	Thü		1000
Warmblutpferdes Traken Abstammung eV	TRAK		1700
Westfälisches Pferdestammbuch eV	WESTF		3700
Zuchtverband Deutsche Pferde	ZDF		do 1000
Pferdezuchtverband Rheinland-Pfalz-Saar eV	ZWEIB		do 1000

Tabela 2
Liczba importowanych ogierów (absolutna i w stosunku do ogólnej liczby ogierów)

Kraje	Z innych ksiąg stadnych		Z innych państw		Razem	
	szt.	%	szt.	%	szt.	%
Irlandia	0	0	19	5,9	19	5,9
Holandia	6	2,6	0	0	6	2,6
W. Brytania	9	9,9	1	0,4	10	11
Finlandia	2	11,1	2	11,1	4	22,2
Norwegia	3	20	9	60	12	80
Belgia	0		0		0	
Niemieckie związki hodowlane						
Hanowerski	0		9	2	9	2
Trakeński	4	1,8	2	0,9	6	2,7
Holsztyński	1	0,5	4	1,8	5	2,3
Baden-Wirt.	10	9,2	0	0	10	9,2
Bayern	10	5,2	5	2,6	15	7,8
Westfalski	0		0		0	

przygotowania stacjonarnego do prób dzielności ogierów wynosi w Niemczech 100 dni, w Irlandii – 84, a w Holandii – 70, natomiast stacjonarny trening młodych klaczy w Niemczech i w Holandii zwykle trwa od 14 do 35 dni (tab. 4). Warto zwrócić uwagę na to, że wiek testowanych koni wynosi od 3 do 4,5 lat. W tym kontekście Polska jest jedynym krajem, w którym testuje się ogiery już w wieku 2,5 lat, co jest sprzeczne z zasadami treningu koni.

Polowe próby dzielności, trwające zwykle 1-2 dni, są powszechne dla klaczy i częściowo wałachów w Niemczech i Holandii, natomiast w Finlandii, Norwegii i Belgii testuje się w ten sposób ogiery, ponieważ nie ma w tych krajach stacjonarnych zakładów treningowych dla ogierów (tab. 5). Zdecydowanie największa liczba młodych klaczy jest testowana corocznie w Związku Hanowerskim (ok. 1400).

Dane zawarte w tabeli 6 informują o znacznie większej liczbie koni testowanych rocznie na podstawie oceny pokroju, co dowodzi, że ocena ta poprzedza test wartości użytkowej.

Z zebranych informacji wynika, że większość członków WBFSH w szacowaniu wartości hodowlanej stosuje metodę BLUP, wykorzystując jednak różne modele. W Niemczech w ocenie ogierów poddawanych stacjonarnemu treningowi i próbom dzielności stosowany jest indeks selekcyjny. W Związku Hanowerskim używa się kilku modeli BLUP, zależnie od typu ocenianych danych dotyczących dzielności koni. Stwierdza się natomiast brak informacji z wielu krajów o wysokim poziomie hodowli, takich jak Francja, Szwecja, Włochy i inne, co uniemożliwia dostateczność porównań. Wstępne rezultaty badań wskazują na spore różnice w zakresie organizacji hodowli, stosowanych metod hodowlanych i wielkości populacji koni sportowych. Wszyscy członkowie WBFSH wskazują na potrzebę międzynarodowej wymiany informacji na temat pochodzenia i wartości genetycznej koni, co jest naczelnym zadaniem programu „Interstallion”.

Kolejnym punktem obrad była sprawa dostosowania paszportów koni do wymogów Komisji Europejskiej, zreferowana przez dr Klausa Miesnera z Niemiec, a następnym – wyniki badań nad końmi prezentowane w ramach sympozjów Europejskiej Federacji Zootechnicznej w latach 1995-2000, przed-

Tabela 3
Liczba koni poddawanych corocznie stacjonarnym próbom dzielności

Kraje	Ogiery	Klaczce	Wałachy
Irlandia	5-10	–	–
Holandia	50-60	około 200	–
W. Brytania	30-40	–	–
Finlandia	–	–	–
Norwegia	–	–	–
Belgia	–	–	–
Niemieckie związki hodowlane			
Hanowerski	100	210	–
Trakeński	30	100	3
Holsztyński	18	95	–
Baden-Wirt.	30	30	–
Bayern	20	15	–
Westfalski	29	44	–

stawione przez prof. dr Ericha Brunsa, przewodniczącego Komisji Hodowli Koni EAAP.

Ostatnią częścią pierwszego dnia obrad była prezentacja działalności i dokonania kilku członków WBFSH: Sport Horse Studbook of Great Britain, American Warmblood Registry, Canadian Sport Horse Association, New Zealand Sport Horse Promotion Board, Studbook Australian Performance Horse, South African Warmblood Horse Society.

Wieczorem wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni na obiad wydany przez Niemiecki Związek Jeździecki i prezesa Związku Holsztyńskiego, a jednocześnie wiceprezesa WBFSH Breido Graf zu Rantzau do jego rezydencji w pałacu Breitenburg.

W drugim dniu obrady zaszczyciła swoją obecnością księżniczka Danii, Benedykta, która w swoim wystąpieniu podkreśliła działalność federacji na rzecz integracji sportu jeździeckiego i hodowli koni. Następnie uczestnicy wysłuchali sprawozdań zarządu federacji oraz departamentów hodowli, współpracy, promocji, rozwoju i finansów. Z kolei przyjęto plan i budżet na następny rok, dokonano wyboru członków komisji odwoławczej i dyscyplinarnej.

Istotnym punktem programu było oficjalne ogłoszenie wyników rankingu ksiąg stadnych na podstawie wyników najważniejszych imprez jeździeckich w dyscyplinach olimpijskich w sezonie 1998/99:

- skoki przez przeszkody – KWPN (2308 pkt.), SF (2307 pkt.), HANN. (2304 pkt.), HOLST. (2214 pkt.), ISH (2176 pkt.), BWP (2142 pkt.);

- ujeżdżenie – HANN. (1115 pkt.), KWPN (1106 pkt.), WESTF. (1062 pkt.), TRAK.-RUS. (960 pkt.), SWB (943 pkt.), OLDBG. (833 pkt.);

- WKKW – ISH (1151 pkt.), SWB (516 pkt.), SF (432 pkt.), HANN. (330 pkt.), AA (285 pkt.), BWP (165 pkt.).

Klasyfikacja najlepszych 10 koni w poszczególnych dyscyplinach w świetle wymienionego rankingu wygląda następująco (skrót p. tab. 1):

skoki przez przeszkody

1) Calvaro 005, HOLST., po Cantus – 2013,7 pkt., jeździec W. Melliger (Szwajcaria);

- 2) Pozitano, RHEIN., po Polydor – 1901,9 pkt., jeździec B. Mandli (Szwajcaria);
- 3) Tinka's Boy, KWPN, po Zuidpool – 1789,3 pkt., jeździec M. Fuchs (Szwajcaria);
- 4) Dulf, HANN., po Don Juan – 1613,1 pkt., jeździec L. McNaught (Szwajcaria);
- 5) Auleto, SF, po Spoleto xx – 1554,4 pkt., jeździec M. Robert (Francja);
- 6) Rochet M, SF, po Jalisco B – 1532,2 pkt., jeździec A. Ledermann (Francja);
- 7) Sprehe Stella, po Quick Star – 1496,3 pkt., jeździec M.M. Beerbaum (Niemcy);
- 8) Cruising, ISH., po Seacrest – 1341,8 pkt., jeździec E. Macken (Irlandia);
- 9) Virtual Village It's Otto, KWPN, po Sultan - 1334,7 pkt., jeździec G. Billington (W. Brytania);
- 10) For Pleasure, HANN., po Furioso II – 1286,5 pkt., jeździec M. Ehning (Niemcy).

ujeżdżenie

- 1) Rusty 057, TRAK-RUS., po Rebus – 2750,6 pkt., jeździec U. Salzgeber (Niemcy);
- 2) Gestion Bonfire, OLDBG, po Welt As – 2730,0 pkt., jeździec A. van Grunsven (Holandia);
- 3) Nissan Antony FRH, HANN., po Argument – 2581,0 pkt., jeździec I. Werth (Niemcy);
- 4) Chacomo 003, HOLST., po Calypso I – 2505,0 pkt., jeździec A. Simons-de Ridder (Niemcy);
- 5) Blue Horse Cavan, HANN., po Cavalier – 2326,9 pkt., jeździec L. Petersen (Dania);
- 6) Gestion Goliath T, KWPN., po Zebulon – 2261,7 pkt., jeździec A. Teeuwissen (Holandia);
- 7) Olympic Gestion Silvano, HOLST., po Silvester - 1983,8 pkt., jeździec E. Bontje (Holandia);
- 8) Renoir, WESTF., po Rex Fritz – 1828,6 pkt., jeździec P. Laus (Włochy);
- 9) Souveraen W, HANN., po Salut – 1807,0 pkt., jeździec J. Wirths (Niemcy);

- 10) Gracioso 008, WESTF., po Grundstein I – 1747,0 pkt., jeździec N. Capellmann- Biffar (Niemcy);

wszechstronny konkurs konia wierzchowego

- 1) Word for Word, xx, TB, po Blanco xx – 440,7 pkt., jeździec M. Todd (Nowa Zelandia);
- 2) Jaybee xx, TB, po Norfolk Air xx – 434,4 pkt., jeździec I. Stark (Wielka Brytania);
- 3) Supreme Rock, ISH., po Edmund Burke xx – 409,1 pkt., jeździec P. Funnell-Nolan (Wielka Brytania);
- 4) Over the Limit, NN, 394,5 pkt., jeździec K. Vinoski (USA);
- 5) Shear H20, ISH., po Stan the Man xx – 359,8 pkt., jeździec L. Law (Wielka Brytania);
- 6) Mallards Treat, NN, 357,1 pkt., jeździec F. Bourny (Francja);
- 7) Monaghan, ISH., po Roman Guard xx – 321,8 pkt., jeździec P. Tornqvist (Szwecja);
- 8) Carioca, NN, 316,5 pkt., jeździec M. Chaves Ramas (Portugalia);
- 9) Westlord, ISH., po Hildenley xx – 293,7 pkt., jeździec P. Clark (Wielka Brytania);
- 10) Stand by Me, SWB, po Stanford 687 – 287,4 pkt., jeździec L. Algotsson (Szwecja).

W łącznej punktacji ksiąg stadnych na podstawie wyników w trzech dyscyplinach miejsca od pierwszego do piątego zajęły: HANN. (3749 pkt.), KWPN (3414 pkt.), ISH (3327 pkt.), SWB (3141 pkt.), OLDBG (3079 pkt.).

Podsumowując obrady Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych należy stwierdzić, że jest to forum, w którym Polska z racji znacznych zasobów koni szlachetnych powinna bezwzględnie uczestniczyć, tym bardziej w kontekście integracji z Unią Europejską. Stwarza to bowiem ogromną szansę na promocję polskich koni poprzez udział w światowych mistrzostwach młodych koni w dyscyplinach olimpijskich. Wydaje się, że czas zakończyć spory czy konie szlachetne półkrwi są rasą, czy też nie. Jak wynika z danych zawartych w tabeli 1, obecnie na świecie wydawane są księgi stadne nie tylko dla starych uznanych ras, lecz także dla wielu różnych typów koni, których wspólną cechą jest odpowiednia dziel-

Tabela 4

Czas trwania testów stacjonarnych (w dniach) i wiek testowanych koni (w latach)

Kraje	Ogierzy	Klaczce	Walachy
Irlandia	84/3	–	–
Holandia	70/4	21–35/4	21–35/4
W. Brytania	2/4,5	–	–
Finlandia	–	–	–
Norwegia	–	–	–
Belgia	–	–	–
Niemieckie związki hodowlane			
Hanowerski	100/3	19/3	–
Trakeński	100/3	14–30/3	14–30/3
Holsztyński	100/3,5	14/3,5	–
Baden–Wirt.	100/3,5	15/3	–
Bayern	100/3,5	15/3	–
Westfalski	100/3	21/3	–

Tabela 5

Liczba koni poddawanych corocznie połowym próbom dzielności

Kraje	Ogierzy	Klaczce	Walachy
Irlandia	–	–	–
Holandia	–	około 300	–
W. Brytania	–	–	–
Finlandia	5–15	–	–
Norwegia	ogółem 20–50	–	–
Belgia	30	–	–
Niemieckie związki hodowlane			
Hanowerski	–	1381	–
Trakeński	–	270	20
Holsztyński	–	392	–
Baden–Wirt.	–	140	2
Bayern	–	261	–
Westfalski	–	335	–

Tabela 6
Liczba koni selekcjonowanych corocznie z uwzględnieniem oceny pokroju

Kraje	Ogiery	Klacje	Wałachy
Irlandia	–	–	–
Holandia	razem około 3000		
W. Brytania	30–40	około 100	–
Finlandia	do 3 lat 150	powyżej 3 lat 60	–
Norwegia	20	30	–
Belgia	–	około 2500	–
Niemieckie związki hodowlane			
Hanowerski	200	2586	–
Trakeński	około 250	600	–
Holsztyński	113	1050	–
Baden–Wirt.	120	500	–
Bayern	30	700	–
Westfalski	–	–	–

ność prezentowana w konkursach jeździeckich, a tej przecież koniom szlachetnym półkrwi nie brakuje, czego dowodem są badania i wyniki zawodów krajowych (w tym także mistrzostw młodych koni). Pojęcie rasy w przypadku koni półkrwi stało się w ostatnich latach na świecie pojęciem umownym, ozna-

czającym na ogół pochodzenie z danego obszaru geograficznego, gdzie koń został po raz pierwszy zarejestrowany.

W programach hodowlanych dotyczących koni sportowych nie ogranicza się sztucznie liczby ras wykorzystywanych do krzyżowania, zwraca się natomiast szczególną uwagę na poziom dzielności, prezentowany przez określone osobniki. Dla przykładu, ogiery ocenione w próbach dzielności w Niemczech jako wybitne, mogą być uznane do hodowli równocześnie w kilku lub wielu związkach rasowych.

Wydaje się, że komisje istniejących w Polsce Ksiąg Stadnych Koni Półkrwi powinny wyciągnąć daleko idące wnioski z wymienionych faktów. Konserwatywne stanowisko, postulujące hodowanie koni szlachetnych w starym typie ogólnoużytkowym czy też występowanie o uznanie hodowli koni małopolskich jako rasy zachowawczej nie jest dobrym rozwiązaniem na dziś, a z całą pewnością nie na jutro.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będąc decydującym w kwestii przyznania uprawnień prowadzenia ksiąg stadnych, powinno uszanować wolę hodowców koni szlachetnych półkrwi, Związku Hodowców i Przyjaciół Wschodniopruskiego Konia Pochodzenia Trakeńskiego w Polsce, a także Stowarzyszenia Polskiego Konia Gorącokrwistego. Tym bardziej, że są to organizacje zrzeszone w Polskim Związku Hodowców Koni.

Wystawa bydła rasy piemontese we Włoszech

Henryk Grodzki¹, Tomasz Przysucha¹,
Ryszard Stopyra²

¹SGGW, ²Małopolskie Centrum Biotechniki w Krasnem Sp. z o.o.

Pod względem wielkości utrzymywanego pogłowia bydła (ok. 7 mln szt.) Włochy znajdują się na czwartym miejscu wśród krajów Unii Europejskiej – za Francją, Niemcami i Wielką Brytanią. Mimo to kraj ten jest znaczącym importerem zarówno wołowiny, jak i żywych zwierząt, gdyż produkcja rodzima pokrywa tylko nieco ponad 40% zapotrzebowania. Źródłem mięsa wołowego we Włoszech jest przede wszystkim bydło mleczne, natomiast tylko jedna piąta oferowanej wołowiny pochodzi z wyspecjalizowanych stad mięsnych. Obecnie pogłowie krów ras mięsnych wynosi ponad 650 tys. szt., z czego ok. 250 tys. wpisanych jest do ksiąg hodowlanych. W populacji aktywnej dominują rasy rodzime, to jest marchigiana – ok. 50 tys. krów, piemontese – ok. 47 tys., chianina – ok. 31 tys., podolica – ok. 21 tys., romagnola – ok. 15 tys. i maremmana – ok. 5 tys. krów. Rasy o światowym zasięgu reprezentowane są głównie przez charolaise i limousine (odpowiednio ok. 8 i 11 tys. krów) oraz włoską odmianę rasy simentalskiej o użytkowości mleczno-mięsnej – pezzata rossa (ok. 83 tys. krów).

Rasa piemontese uznawana jest za jedną z najlepszych ras mięsnych na świecie. O jej atrakcyjności decydują: wspa-

niałe umięśnienie, szczególnie lędźwi i zadu; bardzo wysokie wskaźniki oceny wartości rzeźnej, zarówno zwierząt czysto rasowych jak i mieszańców; walory kulinarne i dietetyczne mięsa, wyrażające się smakowitością oraz znacznie niższą zawartością cholesterolu w porównaniu z wołowiną innych ras, a nawet z mięsem innych gatunków zwierząt. Należy również podkreślić, że w przeszłości rasa ta była użytkowana dwukierunkowo, dlatego też krowy tej rasy produkują stosunkowo dużo mleka odznaczającego się wysoką zawartością składników użytecznych i doskonałą przydatnością do produkcji znakomitego sera parmezan. Populacja aktywna rasy piemontese utrzymywana jest w 1938 gospodarstwach i wynosi 108 270 sztuk (46 858 krów, 6277 jałówek, 878 buhajów i 54 257 sztuk młodego bydła).

Również w Polsce doceniono zalety rasy piemontese, szczególnie jej przydatność do krzyżowania towarowego; jest jedną z 9 ras bydła mięsnego wpisanych do ksiąg hodowlanych. Na koniec 1999 roku wpisanych do ksiąg było 184 krów i jałówek czysto rasowych oraz 266 mieszańców. Wydaje się, że powszechne wprowadzenie w Polsce klasyfikacji tusz wołowych według systemu EUROP oraz ustalanie cen przy wykorzystaniu zastosowanej w nim oceny jakościowej będzie w najbliższej przyszłości czynnikiem promującym tę rasę w naszym kraju.

Na wzrost zainteresowania rasą piemontese w naszym kraju niewątpliwym wpływ miała współpraca nawiązana przez Instytut Hodowli Bydła i Produkcji Mleka SGGW z Włoskim Związkiem Hodowców Bydła Rasy Piemontese (ANABORAPI) oraz stopniowe włączanie do niej innych krajowych ośrodków naukowych i hodowlanych. To współdziałanie, trwające nieprzerwanie od początku lat 90. jest obecnie kontynuowane